

IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>. (дата звернення 29.09.2022).

2. Про випуск облігацій внутрішньої державної позики «Військові облігації» : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2022 р. № 156. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-2022-%D0%BF#Text>

3. Військові ОВДП. Офіційний сайт Міністерства фінансів України : веб-сайт.

URL : https://mof.gov.ua/uk/local_bonds_issued_during_the_war_time-572

4. Статистика щодо продажу та погашення ОВДП – депозитарій НБУ. Національний банк. URL : https://t.me/nbu_ua/1104 (дата звернення 01.09.2022).

5. Оголошення та результати аукціонів. Міністерство фінансів України. URL : <https://mof.gov.ua/uk/ogoloshennja-ta-rezultati-aukcioniv> (дата звернення 01.10.2022).

УДК 336.1

Г. Кононенко

annuta30@gmail.com

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Початок повномасштабного вторгнення Росії на територію України приніс докорінні зміни в усіх сферах життя. Тому, оскільки основною метою бізнесу усіх є отримання максимального прибутку та оптимізація витрат, війна скоригувала ці завдання. Тепер з 24 лютого 2022 року усі підприємства намагаються просто вижити, утримуючи мінімально необхідну кількість працівників для їх нормального функціонування в умовах бойових дій. Під час підготовки фінансової звітності та проведення загального фінансового аналізу компаніям необхідно враховувати вплив війни на безперервність їхньої діяльності та, якщо можливо, провести аналіз чутливості кількох можливих сценаріїв. Потреба в цьому виникає тому, що необхідно встановити, чи існує суттєва невизначеність щодо здатності підприємств продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Відтепер у зв'язку з нестабільністю економічної сфери країни на шляху функціонування підприємств з'являються нові перешкоди: невіправдані ризики, непередбачені витрати, втрати підприємств внаслідок ведення бойових дій.

У довоєнні часи, перед початком повномасштабного вторгнення, всі підприємства для отримання високих прибутків і збереження конкурентних позицій на ринку повинні були постійно аналізувати результати своєї діяльності в минулому і робити прогнози на майбутнє. Для цього були використані ефективні механізми управління фінансовим станом компанії, де ключовим елементом був фінансовий аналіз. Головним завданням фінансового аналізу було і залишається – аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, порівняння результатів діяльності компанії з аналогічними результатами основних конкурентів на ринку, виявлення основних факторів і загроз можливого банкрутства та інших ризиків у діяльність компанії [1; 2; 3]. Зараз ситуація змінюється, оскільки війна в Україні торкнулася всіх сфер економіки. Так, Рада Аудиторської палати

України видала інформаційний лист про вплив військової агресії Російської Федерації на фінансову звітність та аудиторські звіти [4]. Згідно з листом [4] усі підприємства зобов'язані складати фінансову звітність на основі даних бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік і фінансова звітність базуються на принципах, визначених чинною концептуальною основою. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) в відповідно до законодавства та установчих документів. Війна може вплинути на здатність уповноважених осіб забезпечувати організацію обліку та фіксування фактів усіх господарських операцій [5].

Економічні наслідки війни можуть позначитися на фінансовій звітності підприємств.

Фактори, що впливають на фінансовий аналіз підприємств:

- залежність від російського чи білоруського ринків;
- контакт з підсанкційними особами;
- наявність дочірніх компаній або активів у Росії, Білорусі або в зоні бойових дій.

Ці фактори можуть змінюватися, тому цей вплив необхідно регулярно переглядати, оскільки подальший розвиток, тривалість та наслідки війни неможливо передбачити. Також необхідно повністю відповідати застосовним стандартам бухгалтерського обліку (IFRS або GAAP) щодо розгляду подій після звітного періоду та оцінки безперервності діяльності. Під час підготовки фінансової звітності підприємств необхідно постійно звертати увагу на вплив війни на безперервність діяльності та, якщо можливо, проводити аналіз чутливості кількох можливих сценаріїв. Це може вимагати додаткового розкриття інформації у фінансовій звітності [6].

Таким чином, компанії, залежно від впливу війни на їхній бізнес, який залежатиме від конкретних обставин суб'єкта господарювання,

повинні розкривати у примітках до фінансової звітності інформацію про потенційний вплив на наступний звітний період. Компанії також повинні розглянути можливість розкриття потенційних наслідків війни у звіті керівництва, повідомляючи про основні ризики та невизначеності, якщо подальші можливі події можуть призвести до негативних відхилень від прогнозів компанії. Крім впливу на безперервність діяльності, підприємства повинні постійно переглядати всі сфери фінансового обліку на які впливає невизначеність суджень та оцінок [6,7]

Також Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) ухвалила рішення від 13.03.2022 № 161 щодо розкриття регульованої інформації емітентами цінних паперів у період дії воєнного стану в країні. Комісією встановлено, що на період дії воєнного стану емітенти цінних паперів звільняються від обов'язку розкривати регульовану інформацію у строки, встановлені чинним законодавством та нормативно-правовими актами регулятора. Після припинення воєнного стану емітенти цінних паперів розкривають регламентовану інформацію в такі строки:

1. Річна регулярна інформація за 2021 звітний рік оприлюднюється протягом 90 днів після закінчення дії воєнного стану.

2. Проміжна регулярна інформація за відповідний квартал 2022 року розкривається разом з річною регулярною інформацією за 2021 рік.

3. Особлива інформація про факти, що виникли в період дії воєнного стану, оприлюднюється протягом 30 днів після закінчення дії воєнного стану [7].

На період воєнного стану банки, які не завершили роботу зі складання річної фінансової звітності та консолідованої річної звітності за 2021 рік у зв'язку із введенням воєнного стану, повинні продовжити цю роботу після припинення або скасування воєнного стану. Національний банк не застосовує до банків заходи впливу за порушення строків подання річної фінансової звітності та консолідованої річної фінансової звітності за 2021 рік разом з аудиторським висновком, а також проміжної фінансової звітності та консолідованої проміжної фінансової звітності за I квартал 2022 року на період дії воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення або скасування.

Можемо зробити висновки, що під час складання фінансової звітності та проведення загального фінансового аналізу всі підприємства обов'язково повинні враховувати вплив війни та воєнного стану на їх безперервну діяльність і проводити аналіз чутливості кількох можливих сценаріїв подальшого розвитку. Через нестабільність економічної ситуації в Україні на шляху функціонування підприємств з'являються нові перешкоди (невиправдані ризики, непередбачені витрати, втрати підприємств внаслідок ведення бойових дій). Зокрема, Рада Аудиторської палати України розповсюдила інформаційний лист щодо впливу військової агресії Російської Федерації на

фінансову звітність та аудиторські звіти, згідно з яким усі підприємства зобов'язані складати фінансову звітність на основі даних бухгалтерського обліку, які в свою чергу, базуються на принципах, визначених застосовною концептуальною основою. Усі підприємства, залежно від впливу війни на їхній бізнес, що буде залежати від конкретних обставин суб'єкта господарювання, повинні розкривати у примітках до фінансової звітності інформація про потенційний вплив на наступний звітний період. Крім впливу на безперервність операцій, підприємства повинні постійно переглядати всі сфери фінансового обліку, на які впливає невизначеність суджень і оцінок.

Після припинення дії воєнного стану регламентована інформація розкривається емітентами цінних паперів у такі строки: річна регулярна інформація за 2021 звітний рік розкривається протягом 90 днів після припинення воєнного стану; проміжна регулярна інформація за відповідний квартал 2022 року розкривається разом з річною регулярною інформацією за 2021 рік; спеціальна інформація про факти, що виникли в період дії воєнного стану, оприлюднюється протягом 30 днів після закінчення дії воєнного стану.

Список літератури

1. Комарецька П. В. Фінансове планування як передумова розвитку фінансового потенціалу промислових підприємств / П. В. Комарецька // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна "Проблеми стійкого соціально-економічного розвитку України". – 2006. – № 730. – С. 90-93.
2. Кузнєцова А. Я. Аналіз фінансових відносин суб'єктів господарювання з погляду їх електронної взаємодії / А. Я. Кузнєцова, Г. Г. Чмерук // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. – 2020. – № 6. – С. 137-144.
3. Купріна Н. М. Особливості фінансового аналізу найбільш важливих груп активів в системі управління діяльністю підприємства / Н. М. Купріна, Т. М. Ступницька, О. М. Величко // Економіка харчової промисловості. – 2022. – Т. 14, Вип. 2. – С. 58-67. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2022_14_2_9
4. Інформаційний Лист Ради Аудиторської Палати України щодо впливу військової агресії Російської Федерації на фінансову звітність та аудиторські звіти ІНФОРМАЦІЙНИЙ-ЛИСТ-АПУ.pdf (apu.com.ua)
5. Пузирьова П. В. Актуальні аспекти забезпечення технологічної конкурентоспроможності підприємств в сучасних умовах [Електронний ресурс] / П. В. Пузирьова // Ефективна економіка. – 2014. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3365>
6. Борохвостов В. Інформаційно-фінансові технології гібридної війни: методологічні підходи до аналізу змісту, виникнення, реагування та запобігання / В. Борохвостов, Л. Скуріневська, Ю. Луцик // Social development & Security. – 2019. – Vol. 9, Iss. 6. – С. 56-76.
7. Борохвостов В. Інформаційно-фінансові технології гібридної війни: методологічні підходи до аналізу змісту, виникнення, реагування та запобігання / В. Борохвостов, Л. Скуріневська, Ю. Луцик // Social development & Security. – 2019. – Vol. 9, Iss. 6. – С. 56-76.